

Î N C H E I E R E

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,

Judecătorul:

Judecătorii:

Valeriu Doagă

Iuliana Oprea și Sveatoslav Moldovan

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Finanțelor, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anton Zinaida împotriva Consiliului raional Hîncești și Ministerul Finanțelor cu privire la contestarea actului administrativ; încasarea compensației bănești în vederea restituirii și compensării daunelor persoanelor reabilite din contul gospodăriilor; obligarea Ministerului Finanțelor de a efectua transferul compensației bănești către bugetul Consiliului raional Hîncești; obligarea Consiliului raional Hîncești de a transmite compensația bănească și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2016, prin care s-au admis apelurile declarate de Consiliul raional Hîncești și Ministerul Finanțelor și s-a casat parțial hotărârea Judecătoriei Hîncești din 28 ianuarie 2016

c o n s t a t ă :

La 17 iulie 2015 Anton Zinaida a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei speciale raionale privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații din cadrul Consiliului raional Hîncești cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea restituirii valorii bunurilor prin achitarea compensațiilor și emiterea deciziei de executare a actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată Anton Zinaida a indicat că la 30 iunie 2014 Ministerul Afacerilor Interne i-a eliberat adeverința de reabilitare nr. 8/6-03-A-1138/14.

Conform adeverinței de reabilitare, împreună cu părinții Dîru Vasile, anul nașterii 1905 și Dîru Maria, anul nașterii 1912, au fost deportați de la 06 iulie 1949 până la 23 iunie 1958 din satul Buțeni, raionul Hîncești peste hotarele țării în baza hotărârii Consiliului de Miniștri al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești nr. 509 din 28 iunie 1949 în regiunea Tiumeni, Federația Rusă.

În baza Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 și în calitate de victimă a represiunilor politice, la 15 iulie 2014 a adresat Consiliului raional Hîncești și Comisiei speciale raionale privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații cerere, prin care a solicitat reintegrarea în drepturile sociale și civile pierdute în legătură cu represiunile politice prin identificarea bunurilor ce urmează a fi restituite, determinarea valorii acestora în baza documentelor ce atestă confiscarea, naționalizarea bunurilor sau scoaterea lor în orice

alt mod din posesie și emiterea unei decizii de restituire a bunurilor, care s-au păstrat în natură, sau privind recuperarea valorii bunurilor, care nu s-au păstrat în natură prin achitarea compensației bănești.

Prin răspunsul din 05 august 2014 Comisia specială raională privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații i-a comunicat despre decizia Comitetului Executiv nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993 privind restituirea și compensarea daunelor persoanelor reabilite din contul gospodăriilor.

Prin această decizie s-a dispus compensarea lui Dîru Vasile a costului averii confiscate în anii 1941-1950 și a daunei prin plata în proporții strict determinate din contul gospodăriilor în sumă de 100 000 ruble.

În baza certificatului de moștenitor legal nr. 860 din 05 martie 2015 este succesorul averii lui Dîru Vasile.

Decizia Comitetului Executiv al Consiliului raional Hîncești nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993 nu a fost executată până în prezent.

La 23 martie 2015 a adresat Consiliului raional Hîncești cerere cu privire la executarea deciziei Comitetului Executiv al Consiliului raional Hîncești nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993.

Prin adresa nr. A-87 din 23 aprilie 2015 Președintele Comisiei speciale i-a comunicat despre adoptarea deciziei Comisiei speciale nr. 01 din 15 aprilie 2015 cu privire la restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, prin care s-a respins cererea din 23 martie 2015 cu privire la executarea deciziei Comitetului Executiv al Consiliului raional Hîncești nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993, pe motiv de omitere a termenului de prescripție.

Decizia nr. 01 din 15 aprilie 2015 este ilegală, deoarece a aflat despre existența deciziei Comitetului executiv nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993 la 08 august 2014, la momentul recepționării răspunsului nr. A-216/14 din 05 august 2014.

Conform art. 12¹ Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 –XII din 08 decembrie 1992, cererea de restituire a bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie ori de recuperare a valorii acestora se înaintează în decurs de 3 ani de la data înștiințării persoanei supuse represiunilor despre reabilitarea acesteia și se examinează în termen de pînă la 6 luni din ziua depunerii.

Conform art. II Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 186-XVI din 29 iunie 2006, cetățenii Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați, în privința cărora, la data intrării în vigoare a prezentei legi, a expirat termenul de prescripție pentru depunerea cererii de restituire a bunurilor de care au fost deposedați, se pot adresa comisiilor speciale cu cererile respective în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi. Sub incidența prezentei legi nu cad persoanele supuse represiunilor politice și ulterior reabilite care au fost despăgubite pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Punctul 3 al Indicației Ministerului Justiției nr. 03/2401 din 19 martie 2008 privind recomandările Comisiei guvernamentale pentru problemele victimelor represiunilor politice, care se referă la deciziile comisiilor speciale adoptate anterior intrării în vigoare a Legii nr. 186 –XVI din 29 iunie 2006, prevede că persoanele care au fost despăgubite prin legea veche nu pot beneficia din nou de acest drept. Persoana a cărei cerere a fost examinată de către comisia specială și în privința căreia a fost

adoptată o decizie, nu poate depune o cerere repetată, iar comisiile speciale nu pot examina același caz de două ori. Această persoană, în cazul în care nu este de acord cu decizia dată, în termenii stabiliți putea contesta decizia adoptată de comisia specială. Totuși, dacă aceste decizii nu au fost contestate în modul stabilit, se poate cere doar executarea lor din partea organelor executive respective.

Împreună cu membrii familiei nu se încadrează în categoria cetățenilor Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați, în privința cărora la data intrării în vigoare Legii nr. 186 –XVI din 29 iunie 2006 a expirat termenul de prescripție pentru depunerea cererii de restituire a bunurilor de care au fost deposedați, deoarece nu au fost despăgubiți până în prezent în pofida existenței deciziei Comitetului Executiv nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993.

A fost informată despre reabilitare la 30 iunie 2014 și termenul de prescripție de 1 an nu îi poate fi aplicat.

Cere Anton Zinaida anularea deciziei Comisiei speciale raionale privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații a Consiliului raional Hîncești nr. 01 din 15 aprilie 2015, prin care s-a respins cererea cu privire la executarea deciziei Comitetului Executiv a Consiliului raional Hîncești nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993; obligarea Comisiei speciale raionale privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații a Consiliului raional Hîncești de a emite decizia privind executarea deciziei Comitetului Executiv al Consiliului raional Hîncești nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993 privind restituirea și compensarea daunelor persoanelor reabilite din contul gospodăriilor prin achitarea compensației bănești corespunzătoare, luându-se în calcul prețurile de piață în vigoare la data examinării cererii (f.d. 1-4).

În ședința de judecată din 08 septembrie 2015 reprezentantul Iuțiș Valeriu în interesele Consiliului raional Hîncești a solicitat antrenarea în proces a Ministerului Finanțelor în calitate de copârât (f.d. 63).

Prin încheierea Judecătorei Hîncești din 08 septembrie 2015 s-a antrenat Ministerul Finanțelor în proces în calitate de copârât (f.d. 45-46).

Prin mandatul din 14 august 2015 avocatul Carauș Cristina a fost împuternicită de Anton Zinaida să-i acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a majora sau reduce cuantumul pretențiilor (f.d. 32).

La 05 noiembrie 2015 avocatul Carauș Cristina a depus în interesele Zinaidei Anton cerere de concretizare a pretențiilor solicitând anularea deciziei Comisiei speciale privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații a Consiliului raional Hîncești nr. 01 din 15 aprilie 2015; încasarea din contul Ministerului Finanțelor în beneficiul Zinaidei Anton a compensației bănești în sumă de 59 080 lei în contul executării deciziei Comitetului Executiv al Consiliului raional Hîncești nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993 privind restituirea și compensarea daunelor persoanelor reabilite din contul gospodăriilor; obligarea Ministerului Finanțelor de a efectua transferul compensației bănești în sumă de 59 080 lei către bugetul Consiliului raional Hîncești; obligarea Consiliului raional Hîncești de a transmite compensația bănească în mărime de 59 080 lei Zinaidei Anton și încasarea din contul pârâților a cheltuielilor de judecată în mărime de 5 000 lei.

În motivarea cererii de concretizare a pretențiilor Carauș Cristina a indicat că cursul de reevaluare a fost stabilit de 1 leu pentru 1 000 ruble.

Conform informației Biroului Național de Statistică din 28 octombrie 2015 rata inflației pentru perioada ianuarie 1993- septembrie 2015 a constituit 58 979 %, iar prețurile medii de consum au crescut de circa 590,8 ori. (f.d. 55-58).

Prin hotărârea Judecătorei Hîncești din 28 ianuarie 2016 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Anton Zinaida.

S-a anulat decizia Consiliului raional Hîncești nr. 01 din 15 aprilie 2015 cu privire la restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice ca fiind neîntemeiată.

În vederea executării deciziei Comitetului executiv al Consiliului raional Hîncești nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993 s-a încasat de la Consiliul raional Hîncești și bugetul de stat prin intermediul Ministerul Finanțelor în beneficiul Zinaidei Anton suma de 59 080 lei cu titlu de compensație.

S-a încasat în mod solidar de la Consiliul raional Hîncești și Ministerul Finanțelor în beneficiul Zinaidei Anton suma de 4 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest pretențiile Zinaidei Anton au fost respins ca neîntemeiate (f.d. 87, 93-100).

Prin procura din 17 iulie 2015 Iuțș Valeriu a fost împuternicit de Consiliul raional Hîncești să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 40).

La 09 februarie 2016 reprezentantul Iuțș Valeriu a declarat în interesele Consiliului raional Hîncești apel nemotivat împotriva deciziei Judecătorei Hîncești din 28 ianuarie 2016, iar la 24 februarie 2016 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 90, 102-104).

La 17 februarie 2016 Ministerul Finanțelor a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Hîncești din 28 ianuarie 2016, iar la 11 mai 2016 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 91, 114-116).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 11 mai 2016 a admis apelurile declarate de Consiliul raional Hîncești și Ministerul Finanțelor.

A casat hotărârea Judecătorei Hîncești din 28 ianuarie 2016 în partea încasării de la Consiliul raional Hîncești și bugetul de stat prin intermediul Ministerul Finanțelor în beneficiul Zinaidei Anton a sumei de 59 080 lei cu titlu de compensație și a emis în partea dată o hotărâre nouă prin care:

A încasat de la bugetul de stat prin intermediul Consiliului raional Hîncești în beneficiul Zinaidei Anton suma de 59 080 lei ce constituie costul valorii averii naționalizate.

În rest hotărârea a fost menținută (f.d. 125-138).

În motivarea soluțiilor instanțele de judecată au indicat că conform art. 12¹ Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 –XII din 08 decembrie 1992, cererea de restituire a bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie ori de recuperare a valorii acestora se înaintează în decurs de 3 ani de la data înștiințării persoanei supuse represiunilor despre reabilitarea acesteia și se examinează în termen de pînă la 6 luni din ziua depunerii.

Conform art. II Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 186-XVI din 29 iunie 2006, cetățenii Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați, în privința cărora, la data intrării în vigoare a prezentei legi, a expirat

termenul de prescripție pentru depunerea cererii de restituire a bunurilor de care au fost deposedați, se pot adresa comisiilor speciale cu cererile respective în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi. Sub incidența prezentei legi nu cad persoanele supuse represiunilor politice și ulterior reabilite care au fost despăgubite până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Având în vedere că există o decizie a comisiei speciale cu privire la faptul că Anton Zinaida a fost despăgubită și nu au fost prezentate probe că această decizie a fost executată, prevederile art. II Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 186-XVI din 29 iunie 2006 nu urmează a fi aplicate.

Decizia Comisiei speciale privind restituirea bunurilor, recuperarea valorii acestora sau achitarea compensațiilor emisă până la intrarea în vigoare a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 186-XVI din 29 iunie 2006 nu poartă caracter de document executoriu conform Codului de executare și termenul de prescripție extinctivă pentru executarea acesteia nu poate fi aplicat.

Având în vedere că Decretul Președintelui Republicii Moldova cu privire la introducerea monedei naționale în Republica Moldova nr. 200 din 24 noiembrie 1993 a stabilit un curs de reevaluare de 1 leu pentru 1 000 ruble și că din informația Biroului Național de Statistică rezultă că inflația pentru perioada ianuarie 1993 – septembrie 2015 a constituit 58 979,6 %, pretenția Zinaidei Anton cu privire la încasarea sumei de 59 080 lei în baza deciziei Comitetului Executiv nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993 prin care lui Dîru Vasile i s-a acordat suma de 100 000 ruble, este întemeiată și urmează a fi admisă.

Instanța de apel a indicat că prima instanță eronat a încasat suma de 59 080 lei de la Consiliul raional Hîncești și bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor, deoarece costul valorii averii naționalizate urmează a fi încasat de la bugetul de stat prin intermediul Consiliului raional Hîncești.

La materialele pricinii nu au fost prezentate probe că Zinaida Anton a cunoscut despre decizia Comitetului Executiv nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993 înainte de comunicarea răspunsului din 05 august 2014, prin care i s-a adus la cunoștință despre această decizie, iar adeverința de reabilitare nr. 8/6-03-A-1 138/14 i-a fost adusă la cunoștință la 30 iunie 2014.

La 29 iulie 2016 Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 mai 2016 solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs Ministerul Finanțelor a indicat că prima instanță eronat a dispus antrenarea sa în proces în condițiile în care în cererea de chemare în judecată Zinaida Anton nu a înaintat careva pretenții împotriva sa.

Prin încasarea sumei doar de la bugetul de stat, instanța de apel a încălcat prevederile art. 373 alin. (6) Codul de procedură civilă.

Temei pentru emiterea deciziei Comitetului Executiv nr. 12/22 din 25 noiembrie 1993 a servit cererea Zinaidei Anton și cererea de chemare în judecată este depusă cu omiterea termenului de declarare.

Instanțele de judecată eronat au aplicat coeficientul de inflație pentru o perioadă de 22 ani având în vedere că legea nu prevede o astfel de modalitate.

Obiectul acțiunii este prescriptibil, iar conform art. 280 Codul civil, chiar în cazul acțiunilor imprescriptibile, partea prejudiciată poate cere repararea prejudiciului cauzat pe o perioadă anterioară, dar nu mai mult de 3 ani de la depunerea acțiunii civile.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de Ministerul Finanțelor în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 11 mai 2016 la 03 iunie 2016 (f.d. 139).

Prin urmare, recursul declarat de Ministerul Finanțelor la 29 iulie 2016 este depus în termen.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Ministerul Finanțelor în cererea de recurs temeiuri prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă nu a invocat.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă că „... art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.” (cauza Rebit și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material,

procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate de Ministerul Finanțelor în cererea de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Ministerul Finanțelor se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan